

- bin/irbis\_nbu/cgiirbis\_64.exe ?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM AGE\_FILE\_DOWNLOAD=1&Image\_file\_name=PDF/psling\_2009\_4\_5.pdf
2. Морська Л.І. Теорія та практика методики навчання англійської мови. Тернопіль: Астон, 2003. 248с.
  3. Ніколаєва Н.В. Сучасні підходи до викладання іноземних мов // Іноземні мови. 2001. № 1. С. 50-57.
  4. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11-17.
  5. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. М.: Русский язык, 1989. 276 с.
  6. Brophy J. Motivating students to learn (2nd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum, 2004. 413 p.
  7. Quevillon K. Technology Motivation: 5 Simple Ways to Help Students. Hallr. 2015. URL: <https://hallr.com/technology-motivation-help-students>

**Нестерук Катерина**  
**Науковий керівник – д-р Ладжа Ольга**

### **ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПЕРСУАЗИВНОСТІ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ БОРИСА ДЖОНСОНА**

Як відомо, мова – це найважливіший засіб передачі інформації, однак лише цим не обмежується її функціонування у всіх сферах соціуму. У зв'язку зі зростанням ролі засобів масової інформації та розширенням меж політичного дискурсу можемо спостерігати посилення уваги політиків до використання мови як ефективного методу, за допомогою якого можна здійснювати вплив на свою аудиторію у процесі комунікативної взаємодії.

Дослідженню політичного дискурсу та вербальних засобів впливу на суспільну свідомість присвячено праці багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців: М. Фуко, Р. Барта, М. Бахтіна, А. Грамші, О. Кубрякової, О. Шейгал, І. Бутової, К. Серажим, Л. Максимчук, А. Худолія, В. Лук'янець, Л. Павлюк, В. Павлуцької, О. Красненко та ін. Отож підвищений інтерес дослідників до вивчення феномену політичних промов та їхньої здатності здійснювати вплив на слухачів зумовлює актуальність обраної теми, оскільки в центрі нашої розвідки будуть засоби вираження переконаності в політичному дискурсі.

Мета праці – виявити засоби вираження персуазивності на матеріалі політичних промов прем'єр-міністра Великої Британії Бориса Джонсона.

Слід зазначити, що вираження переконаності потребує об'єктивності, бездоганної логічності, доказовості, аргументованості, послідовності, ясності та точності висловлювання [2, с. 6], а також доцільності використання відповідних мовних тактик і певних лінгвістичних засобів як на морфологічному, так і на лексичному та синтаксичному рівнях мови. С. Богатова зазначає, що британський прем'єр-міністр для того, щоб здійснити персуазивний вплив на аудиторію, послуговується кількома комунікативними підходами, наприклад: узагальнення, «перетворення», апеляція до авторитету, порада і обіцянка [1, с. 51-53].

Щодо морфології, то Борис Джонсон досягає персуазивного впливу за допомогою використання дієслова to be у формі теперішнього часу (am/is/are), акцентуючи у такий спосіб увагу на сьогоденні: «The coronavirus is the biggest threat this country has faced for decades – and this country is not alone. All over the world we are seeing the devastating impact of this invisible killer...» [4].

Для того, щоб запевнити громадян у своїй активній діяльності щодо вирішення невідкладної проблеми, британський політик нерідко вживає у своєму дискурсі тривалі часові форми дієслова: «The weeks ahead will be the hardest yet but I really do believe that we are entering the last phase of the struggle. Because with every jab that goes into our arms, we are tilting the odds against Covid and in favour of the British people» [3].

Упадає в око використання Б. Джонсоном у своїй персуазивній промові модальних дієслів, що означають передусім необхідність, обов'язковість: «We must stay alert. We must continue to control the virus and save lives. And yet we must also recognise that this campaign against the virus has come at colossal cost to our way of life»; переконливу рекомендацію: «We said that

you should work from home if you can, and only go to work if you must. We ... should be actively encouraged to go to work»; обіцянку: «And of course we will be monitoring our progress locally, regionally, and nationally and if there are outbreaks, if there are problems, we will not hesitate to put on the brakes» [5].

Часто вживаним засобом вираження переконаності у промові прем'єр-міністра Великої Британії є займенник першої особи множини: «And of course we continue to hope for the best... This is how we will avoid a return to full national lockdown. We've made huge progress together. I know we are going to succeed and I know we are going to beat this... [6]. У наведених прикладах спостерігаємо, що Борис Джонсон, використовуючи цю прономінальну форму, намагається створити у суспільстві атмосферу взаєморозуміння, залучити кожного громадянина до співпраці, а отже, переконати у важливості дотримання усіх карантинних вимог.

Привертає увагу лексичне наповнення висловлювань Бориса Джонсона. Варто наголосити, що прем'єр-міністр не зловживає використанням емоційно-експресивної лексики, оскільки у його мовленні переважають слова, яким характерна нейтральна конотація: begin, use, clear, be, saving, different, way, work, day, continue. Така лексика насамперед підсилює природність персуазивної промови політика та не викликає сумнівів щодо істинності його висловлювання. Окрім того, дискурс Джонсона є переконливим завдяки гармонійному співвідношенню двох груп лексики: формальної (treatment, discover, contact, provide, increase, unless, apologize, senior clinicians, debate, alternative) і неформальної (get, have, place, also, leave, need, job, tell, because, about, help). Саме розмовна лексика допомагає політичному діячеві переконливо висловити свою думку, а відтак встановити довірливі відносини з громадянами.

Опрацювавши розвідку С. Богатової, додамо, що Б. Джонсон для того, щоб реалізувати персуазивну тактику формування емоційного настрою, в кінці своїх промов використовує багато лексики із семантикою підтримки: help you and your family, supporting the economy, providing money and many other forms of support, helping communities to support each other; we will continue to provide clear scientific and medical information; get through this; look out for each other; commit wholeheartedly [1, с. 53]. Відрадно, що такі слова вживаються прем'єр-міністром доречно і осмислено.

Доволі високий рівень упевненості та переконаності в промові британського політика ілюструють вставні слова: «And of course, that will eventually enable us to lift many of the restrictions we have endured for so long» [3]; вирази: «It depends on all of us – the entire country – to follow the advice, to observe social distancing» [5] і речення: «But – and you know I'm going to say this – we can't be complacent» [8].

На синтаксичному рівні політичного дискурсу Бориса Джонсона до засобів вираження персуазивності можна віднести різні типи речень. Так, залежно від мети і характеру висловлювання у промовах переважають розповідні речення: «And I'm pleased that we've also been able to support our overseas territories so that Gibraltar has become one of the first places in the world to offer a vaccination to its entire adult population» [8]. Відповідно до структури перевагою користуються складні речення, наприклад, складносурядні: «We can see the waves of sickness afflicting other countries and we've seen how this story goes» [8]; і складнопідрядні: «And I want to thank the parents and all those who have been teaching at home who have had to master Zoom who've had to communicate every detail of the syllabus from fronted adverbials to quadratic equations» [7]. Уживання розповідних складних речень надає промові аргументованого і, безперечно, персуазивного характеру.

Варто зауважити, що значний комунікативний вплив на суспільство здійснює та політична промова, яка насичена великою кількістю умовних речень. Борис Джонсон, використовуючи у своєму політичному дискурсі про COVID-19 умовні речення, висловлює свій жаль про величезні демографічні втрати: «If we succeed in vaccinating all those groups, we will have removed huge numbers of people from the path of the virus» [3]; і переконує у необхідності діяти згідно з правилами карантину: «And please use the free NHS tests – even if you don't feel ill, because remember 1 in 3 people with this virus doesn't have any symptoms...» [8].

Таким чином, прем'єр-міністр Великої Британії, послуговуючись у своїх промовах про COVID-19 низкою мовних засобів, здійснює персуазивний вплив на громадськість і намагається організувати з нею спільну діяльність, тобто переконує у правильності своїх рішень та доцільності організації поведінки кожної людини у такий спосіб, який зберігатиме спокій у країні і запобігатиме поширенню епідемії коронавірусу.

Отже, у політичному дискурсі присутній цілий перелік різноманітних засобів вираження персуазивності на лексичному, граматико-синтаксичному та стилістичних рівнях. Використання їх політиками залежить від багатьох факторів: теми, мети і характеру висловлювання, а також від комунікативної майстерності політика. Тому перспективу подальшого пошуку вбачаємо у дослідженні комунікативної особистості Бориса Джонсона як політика і, власне, його індивідуального стилю спілкування.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Богатова С. М. Стратегии и тактики политической речи в период пандемии (на материале речи Б. Джонсона). Язык науки и техники в современном мире: материалы IX Международной научно-практической конференции. Омск, 2020. С. 49-53
2. Красненко О. М. Лінгвопрагматичні засоби персуазивності у сучасній французькій мові (на матеріалі публікацій з міжнародних відносин): автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.05. Київ, 2011. 17 с.
3. Benjamin Butterworth. Boris Johnson speech in full as coronavirus lockdown announced in England. URL: <https://cutt.ly/ccC6S78> (дата звернення: 20.04.2021)
4. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 23 March 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/6cC6VIF> (дата звернення: 06.04.2021)
5. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 10 May 2020: Prime Minister Boris Johnson addressed the nation on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/OcC6N0f> (дата звернення: 20.04.2021)
6. Prime Minister's statement on coronavirus (COVID-19): 31 July 2020: Prime Minister Boris Johnson made a statement on coronavirus. URL: <https://cutt.ly/QcC60zg> (дата звернення: 06.04.2021)
7. PM statement at coronavirus press conference: 8 March 2021. Prime Minister Boris Johnson made a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/WvGodSy> (дата звернення: 20.04.2021)
8. PM statement at coronavirus press conference: 5 April 2021. Prime Minister Boris Johnson made a statement at the coronavirus press conference. URL: <https://cutt.ly/ccC64lm> (дата звернення: 20.04.2021)

**Добровольська Вікторія**  
**Науковий керівник – асист. НовадЮлія**

#### ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ КОМІЧНОГО

Комічне має великий інтерес для дослідження ще з античної епохи. З тих пір багато вчених з різних сфер науки намагалися пояснити його природу, сутність, виявляли форми вираження. Однак однозначного і точного визначення не існує досі.

При вивченні комічного дослідники спираються в основному на філософські теорії, в яких дане явище розглядається як естетична категорія. У зв'язку з цим, основним визначенням комічного ми вважаємо визначення з філософського словника І. Т. Фролова: «комічне – це категорія естетики, що виражає в формі осміяння історично обумовлену (повну або часткову) невідповідність даного соціального явища, діяльності і поведінки людей, їх звичаїв і звичаїв об'єктивного ходу речей і естетичного ідеалу прогресивних суспільних сил» [6, с.600].

Проте, навіть наведене вище визначення не охоплює всіх аспектів досліджуваного явища. Саме тому ми розглянемо різні підходи до тлумачення комічного, в яких акцентуються деякі його невід'ємні характеристики.

Як можна зрозуміти з визначення поданого вище, сутність комічного полягає у протиставленні, протиріччі. При цьому явища, які вчені протиставляють у своїх трактуваннях, дещо різняться.